“O‘ZBEKISTON TEMIR YO‘LLARI” AJGA QARASHLI SANOAT KORXONALARIDA MEHNAT MUHOFAZASINI NAZORAT QILISH TIZIMINING QIYOSIY TAHLILI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO‘NALISHLARI

Tayanch doktorant Erxonboyev Nodirbek Abdunosir o‘g‘li
T.f.n. dotsent Aliyev Obidjon Tuychiyevich
Toshkent davlat transport universiteti

Annotatsiya. Ushbu maqolada “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJga qarashli sanoat korxonalarida mehnat muhofazasini nazorat qilish tizimining amaldagi holati tahlil qilingan. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 24-dekabrdagi 819-son qarori hamda temir yo‘l korxonalarida qo‘llaniladigan NBT-312 va NBT-313 nizomlari qiyosiy o‘rganilgan. Tahlil natijasida mehnat muhofazasini tashkil etishda raqamlashtirish, professional xavflarni oldindan aniqlash, nazorat jarayonlarini takomillashtirish va xodimlarning xavfsizlik madaniyatini oshirishning ahamiyati asoslangan. Temir yo‘l sanoat korxonalarida mehnat muhofazasi kompleks tizimini takomillashtirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: mehnat muhofazasi, temir yo‘l transporti, sanoat korxonalari, professional risklar, uch bosqichli nazorat, raqamlashtirish, ichki audit, xavfsizlik madaniyati, MMKT.

COMPARATIVE ANALYSIS AND IMPROVEMENT AREAS OF THE OCCUPATIONAL SAFETY MONITORING SYSTEM AT INDUSTRIAL ENTERPRISES UNDER "O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" JSC

Nodirbek Abdunosir ugli Erxonboyev, PhD Researcher (Doctoral Student)
Obidjon Tuychiyevich Aliyev, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
Tashkent State Transport University

Annotation. This article analyzes the current state of the labor protection control system at industrial enterprises belonging to JSC “O‘zbekiston temir yo‘llari” Resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan No. 819 dated December 24, 2025, and the NBT-312 and NBT-313 regulations applied at railway enterprises have been comparatively studied. As a result of the analysis, the importance of digitalization in the organization of occupational safety, early detection of professional risks, improvement of control processes, and increasing the safety culture of employees is substantiated. Practical recommendations have been developed for improving the comprehensive labor protection system at railway industrial enterprises.

Keywords: occupational safety, railway transport, industrial enterprises, occupational risks, three-tier monitoring, digitalization, internal audit, safety culture.

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ СИСТЕМЫ КОНТРОЛЯ ОХРАНЫ ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ ПОДВЕДОМСТВЕННЫХ АО “ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛЛАРИ” И НАПРАВЛЕНИЯ ЕЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Эрхонбоев Нодирбек Абдуносир угли, Базовый докторант
Алиев Обиджон Туйчиевич, Кандидат исторических наук, доцент
Ташкентский государственный транспортный университет

Аннотация. В данной статье анализируется текущее состояние системы контроля охраны труда на промышленных предприятиях, принадлежащих АО “Узбекистон темир йуллари” Сравнительно изучены Постановление Кабинета Министров Республики Узбекистан от 24 декабря 2025 года No 819 и положения НБТ-312 и НБТ-313, применяемые на железнодорожных предприятиях. В результате анализа обоснована важность цифровизации в организации охраны труда, раннего выявления профессиональных рисков, совершенствования процессов контроля и повышения культуры безопасности сотрудников. Разработаны практические рекомендации по совершенствованию комплексной системы охраны труда на железнодорожных промышленных предприятиях.

Ключевые слова: охрана труда, железнодорожный транспорт, промышленные предприятия, профессиональные риски, трехступенчатый контроль, цифровизация, внутренний аудит, культура безопасности.

KIRISH

Sanoat korxonalarida ishlab chiqarish jarayonlarining murakkablashuvi, texnologik uskunalardan foydalanish va inson omilining mehnat xavfsizligiga ta’siri kuchayishi mehnat muhofazasini samarali tashkil etish va nazorat qilishni talab etadi. Ayniqsa, temir yo‘l transporti tizimiga qarashli sanoat korxonalarida ehtiyot qismlarni ishlab chiqarish, qayta ishlash va ta’mirlash jarayonlarining o‘ziga xos xususiyatlari xodimlar hayoti va sog‘lig‘ini muhofaza qilishga kompleks yondashishni taqozo etadi.

“O‘zbekiston temir yo‘llari” aksiyadorlik jamiyatiga qarashli sanoat korxonalarida mehnat muhofazasini tashkil etishning samaradorligi amaldagi nazorat mexanizmlari, normativ-huquqiy talablarning bajarilishi, xavflarni o‘z vaqtida aniqlash va aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish bilan bevosita bog‘liq. An’anaviy nazorat tizimida hujjatlarni yuritish va belgilangan tekshiruvlarni amalga oshirish muhim o‘rin tutadi. Biroq zamonaviy ishlab chiqarish sharoitida faqat mavjud talablarning bajarilishini tekshirish bilan cheklanmasdan, xavfli vaziyatlarni oldindan aniqlash, ularning sabablarini tahlil qilish va profilaktik choralarni amalga oshirish zarur.

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 24-dekabrdagi 819-son qarori mehnat muhofazasi sohasida tashkiliy boshqaruv, mehnatni muhofaza qilish xizmatining faoliyati, xodimlarni o‘qitish, ichki audit va ma’muriy-jamoatchilik nazoratini tashkil etishga doir talablarni yangilashda muhim normativ asos hisoblanadi. Mazkur hujjatni “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ korxonalarida qo‘llaniladigan NBT-312 va NBT-313 nizomlari bilan qiyosiy o‘rganish amaldagi tizimning rivojlantirilishi lozim bo‘lgan jihatlarini aniqlash imkonini beradi.

Tadqiqotning maqsadi - “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJga qarashli sanoat korxonalarida mehnat muhofazasini nazorat qilish tizimining tashkiliy va me’yoriy xususiyatlarini tahlil qilish, VMQ-819 hamda NBT-312 va NBT-313 nizomlari o‘rtasidagi asosiy farqlarni aniqlash va nazorat tizimini takomillashtirish yo‘nalishlarini ishlab chiqish.

Tadqiqotning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- mehnat muhofazasini nazorat qilish tizimining mavjud tashkiliy asoslarini o‘rganish;
- amaldagi va yangilangan me’yoriy talablarni qiyoslash;
- raqamlashtirish, risklarni boshqarish va ichki auditning ahamiyatini aniqlash;
- temir yo‘l sanoat korxonalarida mehnat muhofazasini kompleks takomillashtirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqot obyekti — “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJga qarashli sanoat korxonalarida mehnat muhofazasini tashkil etish va nazorat qilish jarayonlari. Tadqiqot predmeti esa mazkur jarayonlarni tartibga soluvchi me’yoriy talablar, tashkiliy mexanizmlar va ularni takomillashtirish usullaridan iborat.

MATERIALLAR VA METODLAR

Tadqiqotda me’yoriy-huquqiy hujjatlarni o‘rganish, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv va mantiqiy umumlashtirish usullaridan foydalanildi.

Tadqiqotning axborot bazasini O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 24-dekabrdagi 819-son qarori, “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ korxonalarida mehnat muhofazasi bo‘yicha o‘qitish va bilimlarni sinovdan o‘tkazishga doir NBT-312 nizomi hamda mehnat muhofazasi ishlarini tashkil etishga oid NBT-313 nizomi tashkil etdi. Shuningdek, taqdim etilgan materiallarda keltirilgan mehnat muhofazasi bo‘yicha avvalgi tartiblar va yangi talablar o‘zaro taqqoslandi.

Qiyosiy tahlilda quyidagi mezonlarga e’tibor qaratildi:

1. Mehnat muhofazasini boshqarishning tashkiliy asoslari.
2. Xavflarni aniqlash va professional risklarni baholash.
3. Ma’muriy-jamoatchilik nazoratini tashkil etish.
4. Yo‘l-yo‘riqlar, o‘qitish va bilimlarni tekshirish tartibi.
5. Ma’lumotlarni elektron tizimlarga kiritish va identifikatsiya qilish.
6. Mehnat muhofazasi xizmatining vakolatlari va ichki audit.
7. Aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish va ijroni monitoring qilish.

Tahlilning asosiy bosqichida har bir mezon bo‘yicha hujjatlarda belgilangan talablar taqqoslandi, ularning tashkiliy mazmuni ochib berildi va temir yo‘l sanoat korxonalari faoliyatiga tatbiq etish nuqtayi nazaridan umumlashtirildi.

Mazkur tadqiqot hujjatlarning qiyosiy tahliliga asoslangan.

NATIJALAR

Temir yo‘l sanoat korxonalarida mehnat muhofazasini tashkil etishning mavjud holati

“O‘zbekiston temir yo‘llari” AJga qarashli 12 ta sanoat korxonasi va ishlab chiqarish tuzilmasida temir yo‘l tarmog‘i uchun zarur ehtiyot qismlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash, vagonlarni qurish va ta’mirlash, qurilish-montaj hamda energomontaj ishlari amalga oshiriladi. Ushbu korxonalarda 10 mingdan ziyod xodim faoliyat yuritishi qayd etilgan.

Ishlab chiqarish faoliyatining turli yo‘nalishlarda olib borilishi mehnat muhofazasini yagona talablar asosida tashkil etish bilan birga, har bir ish joyining o‘ziga xos xavf omillarini hisobga olishni ham talab etadi. Bunday sharoitda nazorat jarayonlarining izchilligi, mas’uliyatning aniq taqsimlanishi va xavfli holatlar to‘g‘risidagi ma’lumotlarning o‘z vaqtida yetkazilishi muhim ahamiyatga ega.

An’anaviy nazorat tizimining muhim jihati ko‘p bosqichli tekshiruvlarni amalga oshirish va mehnat muhofazasi talablariga rioya etilishini nazorat qilishdan iborat. Shu bilan birga, nazorat natijalarini qog‘oz shaklida yuritish, ma’lumotlarni tezkor umumlashtirish imkoniyatining cheklanganligi va aniqlangan kamchiliklar bo‘yicha ijroni kuzatishdagi qiyinchiliklar tizimni takomillashtirish zaruratini yuzaga keltiradi.

Tahlil natijalari mehnat muhofazasi tizimida quyidagi yo‘nalishlarni rivojlantirish zarurligini ko‘rsatadi: xavflarni oldindan aniqlash, ma’lumotlarni raqamli shaklda qayd etish, mas’ul shaxslarning vazifalarini aniqlashtirish, nazorat natijalarini tahlil qilish va profilaktik choralarni tizimli amalga oshirish.

VMQ-819 hamda NBT-312 va NBT-313 nizomlarining qiyosiy tahlili

Vazirlar Mahkamasining 819-son qarori bilan belgilangan talablar mehnat muhofazasini tashkil etishda mas’uliyat, xavflarni boshqarish, o‘qitish va nazorat mexanizmlariga kompleks yondashishni nazarda tutadi. Taqdim etilgan materiallarda VMQ-819 talablari bilan NBT-312 va NBT-313 nizomlaridagi tartiblar o‘rtasida bir qator farqlar qayd etilgan.

1-jadval

Mehnat muhofazasini tashkil etish bo‘yicha qiyosiy tahlil

Tahlil mezoni	**VMQ-819 bo‘yicha materialda keltirilgan talablar**	**NBT-312 va NBT-313 bo‘yicha materialda qayd etilgan holat**
Ma’lumotlarni qayd etish	Qog‘oz jurnal yoki elektron tizimdan foydalanish imkoniyati	Qog‘oz jurnaldan foydalanish ko‘rsatilgan
Elektron identifikatsiya	Elektron tizimda mas’ul xodimlarning shaxsiy kabineti va OneID orqali identifikatsiya	Bunday mexanizm materialda ko‘rsatilmagan
YAMMTga ma’lumot kiritish	Ish beruvchining ma’lumotlarni Yagona milliy mehnat tizimiga kiritish majburiyati qayd etilgan	Bunday talab materialda alohida ko‘rsatilmagan
Ichki audit	Mehnat muhofazasi bo‘yicha ichki auditni tashkil etish talabi	Tarmoq ichki nazorati nazarda tutilgan
Xizmat xodimlariga talablar	Xizmat boshlig‘i va mutaxassislar uchun malaka talablari belgilangan	Taqdim etilgan materialda tegishli talablar to‘liq aks ettirilmagan
Yo‘l-yo‘riqlar	Yo‘l-yo‘riq turlari, qayd etish va elektron tasdiqlashga doir talablar	Ayrim atamalar, guruh hajmi va jurnal ustunlari bo‘yicha farqlar qayd etilgan
Stajirovka	Kamida uch smena davomida o‘tkazish talabi keltirilgan	Stajirovka majburiyligi qayd etilgan, aniq muddat ko‘rsatilmagan
Nazorat natijalarini rasmiylashtirish	Bosqichlar, muddatlar va natijalarni hujjatlashtirish tartibi bayon etilgan	Materialda ushbu talablar VMQ-819 bilan bir xil darajada batafsil aks etmagan

Jadvaldan ko‘rinadiki, qiyoslashning asosiy yo‘nalishlari ma’lumotlarni raqamli qayd etish, xodimlarni identifikatsiya qilish, mehnat muhofazasi xizmatining vazifalarini belgilash va nazorat natijalarini tizimli boshqarish bilan bog‘liq. Bu mexanizmlar mehnat muhofazasi bo‘yicha ma’lumotlarning izchilligini ta’minlash va ijro intizomini kuchaytirish uchun tashkiliy asos yaratadi.

Ma’muriy-jamoatchilik nazoratining tashkiliy xususiyatlari

VMQ-819 asosida uch bosqichli ma’muriy-jamoatchilik nazoratini tashkil etish, aniqlangan kamchiliklarni belgilangan muddatlarda bartaraf etish va nazorat natijalarini hujjatlashtirish mexanizmlari yoritilgan.

Birinchi bosqichda aniqlangan kamchiliklar 10 ish kuni ichida bartaraf etilmasa, masala ikkinchi bosqichga o‘tkaziladi. Ikkinchi bosqichda aniqlangan kamchiliklar bir oy ichida bartaraf etilmasa, uchinchi bosqichga o‘tkazish nazarda tutiladi. Shuningdek, ikkinchi bosqich nazoratini har 15 kunda o‘tkazish, yirik tashkilotlarda yillik jadval asosida kamida to‘rt marta, xavfli obyektlarda esa kamida 12 marta nazorat tashkil etish talablari keltirilgan.

Mazkur tartiblarning tashkiliy ahamiyati kamchiliklarni faqat qayd etish bilan cheklanmay, ularni bartaraf etish muddatlari, nazorat bosqichlari va ijro natijalarini belgilashdan iborat. Biroq nazorat samaradorligini yanada oshirish uchun aniqlangan kamchiliklarning xavflilik darajasi, takrorlanish sabablari va profilaktik tadbirlar natijalarini ham muntazam tahlil qilish maqsadga muvofiq.

Mehnat muhofazasini raqamlashtirish va xavflarni boshqarish

Tahlil natijalari mehnat muhofazasi jarayonlarini raqamlashtirishni alohida hujjatlarni elektron shaklga o‘tkazish bilangina cheklamaslik kerakligini ko‘rsatadi. Raqamli tizimning amaliy qiymati xavf to‘g‘risidagi ma’lumotni qayd etish, mas’ul shaxsga yetkazish, chora-tadbirlar ijrosini kuzatish va natijalarni qayta baholash imkoniyatlari bilan belgilanadi.

Shu asosda temir yo‘l sanoat korxonalari uchun quyidagi funksional yo‘nalishlarni birlashtirish taklif etiladi:

- xavfli holatlar va aniqlangan nomuvofiqliklarni elektron qayd etish;
- xavflarning darajasi va oqibatlarini hisobga olgan holda ustuvorlashtirish;
- mas’ul shaxs va bartaraf etish muddatini belgilash;
- bajarilgan profilaktik choralarni monitoring qilish;
- takroriy kamchiliklarni aniqlash va ularning sabablarini tahlil qilish;
- nazorat natijalari asosida xavflarni qayta baholash.

Mazkur yondashuv doirasida xodimlar tomonidan baxtsiz hodisaga olib kelishi mumkin bo‘lgan xavfli vaziyatlar va sodir bo‘lishiga sal qolgan hodisalar (*near miss*) haqida xabar berish mexanizmini ham joriy etish maqsadga muvofiq. Bu taklif mavjud hujjatlarning bevosita talabi sifatida emas, balki mehnat muhofazasi kompleks tizimini takomillashtirish yo‘nalishi sifatida qaraladi.

MUHOKAMA

O‘tkazilgan qiyosiy tahlil mehnat muhofazasini boshqarishda tashkiliy nazorat, normativ talablar va raqamli monitoringning o‘zaro uyg‘unligini ta’minlash zarurligini ko‘rsatadi. VMQ-819 bo‘yicha taqdim etilgan ma’lumotlarda elektron qayd etish, mas’uliyatni aniqlashtirish, ichki audit va nazorat bosqichlarini hujjatlashtirish kabi yo‘nalishlarning yoritilishi mehnat muhofazasi tizimini boshqarish uchun muhim tashkiliy imkoniyatlarni yuzaga keltiradi.

Shu bilan birga, normativ talablarning mavjudligi ularning ishlab chiqarishdagi amaliy samaradorligi avtomatik ravishda ta’minlanishini anglatmaydi. Samaradorlikni baholash uchun nazorat tadbirlarining bajarilishi, xavfli holatlarni bartaraf etish muddati, takroriy nomuvofiqliklar, xodimlarning xavfsizlik bo‘yicha

xabardorligi va baxtsiz hodisalar dinamikasi kabi ko‘rsatkichlarni muntazam o‘rganish talab etiladi.

Tadqiqot natijalari asosida “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJga qarashli sanoat korxonalarida mehnat muhofazasini takomillashtirishning quyidagi yo‘nalishlari taklif etiladi.

Birinchidan, yagona raqamli monitoring mexanizmini shakllantirish. Korxonalarda xavflar, nomuvofiqliklar, profilaktik tadbirlar va ularning bajarilishi to‘g‘risidagi ma’lumotlarni yagona tizimda jamlash nazorat natijalarini tezkor tahlil qilish imkonini beradi.

Ikkinchidan, xavflarni oldindan aniqlash va ustuvorlashtirish. Ish joylaridagi xavf omillarini faqat tekshiruv vaqtida emas, balki kundalik ishlab chiqarish jarayonida aniqlash, ularni ehtimoliy oqibatlari va takrorlanish xususiyatiga ko‘ra baholash zarur. Bu resurslarni eng yuqori xavf mavjud bo‘lgan yo‘nalishlarga yo‘naltirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, nazorat bosqichlarini o‘zaro integratsiyalash. Birinchi, ikkinchi va uchinchi bosqichlarda qayd etilgan kamchiliklar o‘rtasidagi uzviylikni ta’minlash, oldingi tekshiruv natijalarini keyingi bosqichlarda hisobga olish va takroriy buzilishlar bo‘yicha alohida tahlil yuritish lozim.

To‘rtinchidan, xodimlarning ishtirokini kengaytirish. Ishchilarni xavfli holatlar, nosoz uskunalar, shaxsiy himoya vositalaridagi kamchiliklar va sodir bo‘lishiga sal qolgan hodisalar to‘g‘risida xabar berishga rag‘batlantirish xavfsizlik madaniyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Beshinchidan, natijadorlik ko‘rsatkichlarini joriy etish. Mehnat muhofazasi tizimining samaradorligini faqat o‘tkazilgan tekshiruvlar soni bilan emas, balki kamchiliklarni o‘z vaqtida bartaraf etish, takroriy nomuvofiqliklarni kamaytirish va xavfli vaziyatlarning oldini olish ko‘rsatkichlari orqali ham baholash maqsadga muvofiq.

Taklif etilgan yo‘nalishlar mehnat muhofazasini tashkil etishning mavjud tashkiliy mexanizmlarini inkor etmaydi, aksincha ularni raqamli monitoring, xavflarni boshqarish va uzluksiz takomillashtirish tamoyillari bilan to‘ldirishni nazarda tutadi.

XULOSA

Tadqiqot natijasida “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJga qarashli sanoat korxonalarida mehnat muhofazasini nazorat qilish tizimini takomillashtirishda normativ talablarni bajarish bilan bir qatorda xavflarni oldindan aniqlash, ma’lumotlarni raqamli qayd etish, ichki audit va ijro monitoringini o‘zaro integratsiyalash muhimligi aniqlandi.

VMQ-819 hamda NBT-312 va NBT-313 nizomlari bo‘yicha taqdim etilgan materiallarning qiyosiy tahlili elektron identifikatsiya, ma’lumotlarni YAMMTga kiritish, nazorat natijalarini rasmiylashtirish va mutaxassislarning vazifalarini belgilash kabi yo‘nalishlarni alohida o‘rganish zarurligini ko‘rsatdi.

Temir yo‘l sanoat korxonalarida mehnat muhofazasining samaradorligini oshirish uchun xavflarni ustuvorlashtirish, aniqlangan nomuvofiqliklarning sabablarini tahlil qilish, profilaktik choralar ijrosini kuzatish va xodimlarning

xavfsizlik jarayonlaridagi ishtirokini kengaytirishga asoslangan mehnat muhofazasi kompleks tizimini rivojlantirish tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 25-dekabrdagi “Mehnatni muhofaza qilish sohasiga oid ayrim nizomlarni tasdiqlash to‘g‘risida”gi 819-son qarori.
2. “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ boshqaruv raisining 2021 yil 11 maydagi 500-N sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ korxonalarida mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha ishlarni tashkil etish to‘g‘risida nizom.
3. Erhonboyev Nodirbek Abdunosir o'g'li, Aliev Obidjon Tuychiyevich, Ergashev Bakhromjon Olimjon o'g'li. Analysis of accidents in uzbekistan's railway transport // "Экономика и социум" №4(143) 2026 aprel https://www.iupr.ru/_files/ugd/b06fdc_4f406408ac9f466dbbf279d857db6f65.pdf?index=true
4. Aliyev ObidjonTuychiyevich, Erxonboyev Nodirbek Abdunosir o‘g‘li. Mehnatni muhofaza qilishning kompleks tizimi ma’lumotlar bazasini ishlab chiqish //Texnosfera Xavfsizligi jurnali 1 [9]/2025 mart – B 13-16.
5. Эрхонбоев Н. А. СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ СИСТЕМЫ КОНТРОЛЯ ЗА ОХРАНОЙ ТРУДА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА. ПРОИЗВОДСТВО. ТЕХНОЛОГИЯ. ЭКОЛОГИЯ. (ПРОТЭК’25) Сборник трудов Всероссийской молодёжной научно-технической конференции с международным участием (г. Москва, 30 сентября – 02 октября 2025 г.). 355-360 с.
6. Erhonboyev N. A. EXISTING ISSUES IN OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH IN RAILWAY TRANSPORTATION. ТЕХНОЛОГИЯ. ЭКОЛОГИЯ. (ПРОТЭК’25) Сборник трудов Всероссийской молодёжной научно-технической конференции с международным участием (г. Москва, 30 сентября – 02 октября 2025 г.). 171-176 с.
7. Aliyev O.T., Erxonboyev N.A., Ergashev B.O. Mehnatni muhofaza qilishning kompleks tizimini yaratish zarurati. “Favqulodda vaziyatlarda baland qavatli binolardan insonlarni qutqarishdagi mavjud muammolar va ularning innovatsion yechimlari” mavzusidagi respublika ilmiy-texnik konferensiya materiallari to‘plami 2025-yil 28-mart – B 94-96.